

Klub 60+

TUREN TIL SØNDERJYLLAND

5. – 7. oktober 2015

Klub 60+

Natur & Jordfordeling

Enheden Natur & Jordfordeling gennemfører jordfordelinger i forskellige projekter, opkøber jord til projekterne og passer Miljø- og Fødevareministeriets arealer.

De kystsikrer uden for digerne ved Vadehavet og administrerer statens forkøbsret og Vildmosetilsynet.

De administrerer desuden en række tilskudsordninger.

Enheden Natur & Jordfordeling har ansvar for:

- Administration af jordfordelingsloven, herunder offentlige jordkøb og jordfordeling under Grøn Vækst.
- Køb og salg af projektarealer.
- Administration af statens forkøbsret.
- Varetagelse af Miljø- og Fødevareministeriets permanente og midlertidige beholdning af landbrugs-, natur- og kolonihavearealer (udlejning, anlægsarbejder, salg ved udbud, Vildmosetilsynet).

Derudover administrerer de tilskudsordninger som:

- Natura 2000-projekter
- Private og offentlige vådområdeprojekter
- Natur- og miljøprojekter
- Beplantninger
- Vandløbsrestaurering

Natur & Jordfordeling er en enhed i Center for Erhverv med fysisk placering i Tønder.

Billederne fra turen vil blive lagt på:

<http://www.Klub60Plus.dk/Arrangementer/151005Tonder>

Deltagerliste

Ann Hoffmeyer	Rask	21284973
Sven Nordal	Rask	40349401
Annelise	Dedenroth	21754989
Anni	Slot	28386111
Børge Schou	Pedersen	28306959
Astrid Schou	Pedersen	28493618
Dorrit	Krabbe	20773030
Gerda	Nielsen	61687935
Dorte Marboe	Hebgen	40171909
Gunner René	Jacobsen	40308325
Hans Kristian	Møller	22929150
Karin	Lassen	
Henrik	Wanscher	26175821
Jóhanna	Haraldsdóttir	
Ib Frydensberg	Pedersen	53250033
Kirsten	Wetterholtz	
Inga Steen	Jensen	30335839
Irene	Søbirk	45869117
Jens	Bang	31900399
Inger	Bang	
Jens	Christophersen	29410439
Maj-Britt	Christophersen	24610654
Jørgen Skov- gaard	Nielsen	29653910
Knud Aavang	Jensen	23701452
Anne Lise	Skov	40963535
Mogens Nagel	Larsen	20900990
Annelise	Larsen	42525282
Per B.	Rasmussen	40115925
Annette	Linvald	40373867

Vores chauffør er: Jørgen Kristensen, tlf. 60397130

Mandag den 5. oktober 2015

Kl. 08.30 A Afgang fra Friheden Station ved 7-eleven med bus fra Papuga Turisttrafik.

Kl. 13.00 Frokost på Hjørnekroen i Højer.

Gæster: Kristian Eg Gadegaard, Karsten Jensen og Cicilie Andersen.

Kl. 14.10 Udflugt til Tøndermarsken, Margrethekog og Vadehavet.

Guide: Kristian Eg Gadegaard, NaturErhvervstyrelsen, Tønder.

Kristian Eg Gadegaard starter med at fortælle om et LIFE-projekt vedr. bevarelsen af den sjældne fisk snæblen, som er gennemført umiddelbart uden for Tønder by. Vi starter med at besøge de nye diger og besøger projektet.

Derfra kører vi til Rudbølgrænse, hvor Kristian fortæller om den særprægede grænse, der går på langs ad vejen.

Turen går herefter ud i Frederikkogene, Margrethe kog og slutter af ved Vidåslusen.

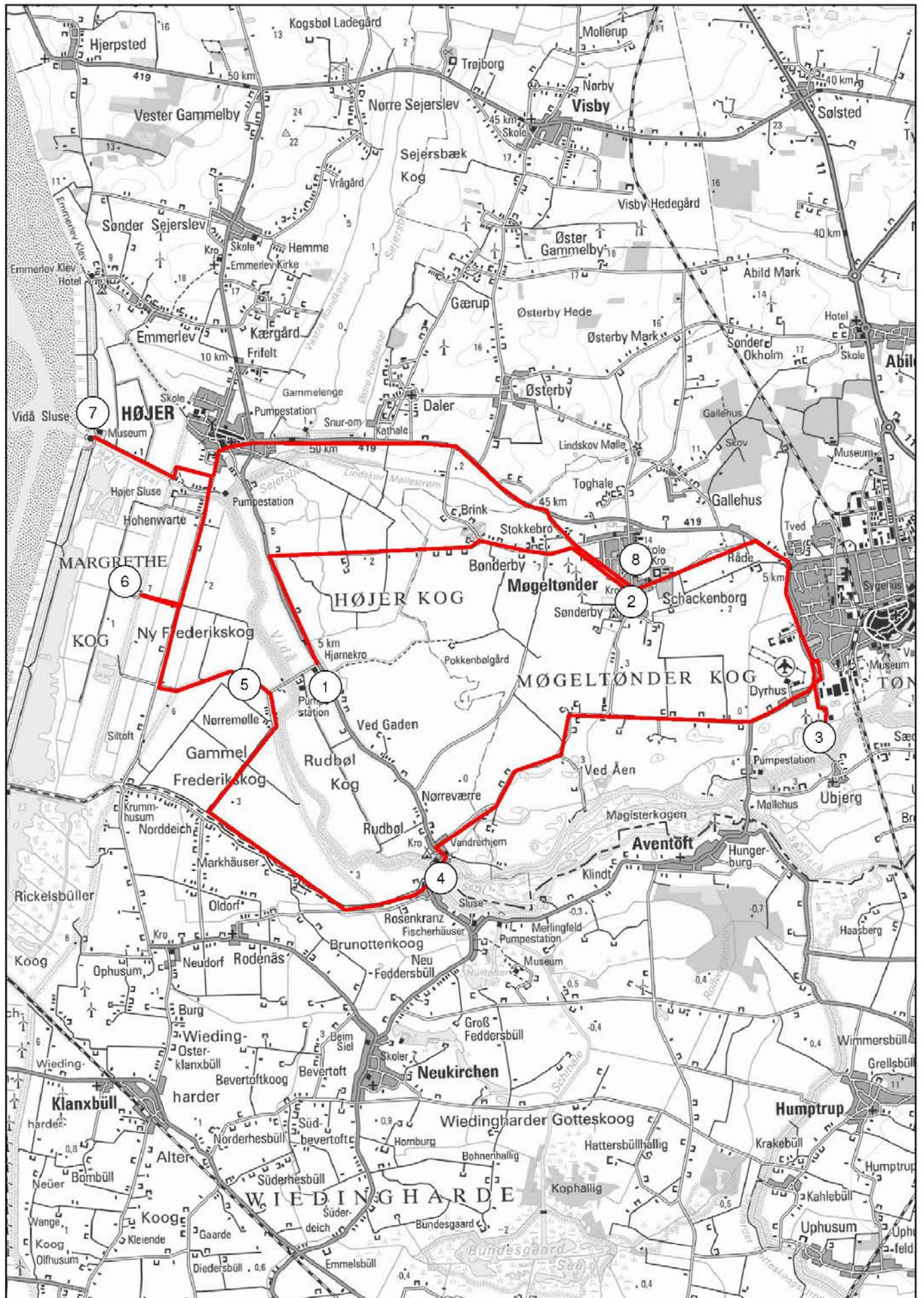
Kl. 16.45 Sort sol udflugt starter på parkeringspladsen i Møgeltønder.

Guide: Naturformidler Anja Kjølby fra Sort Safari.

Kl. 20.00 Indkvartering og middag på

Hotel Tønderhus, Jomfrustien 1, 6270 Tønder, tlf.: 74 72 22 22.

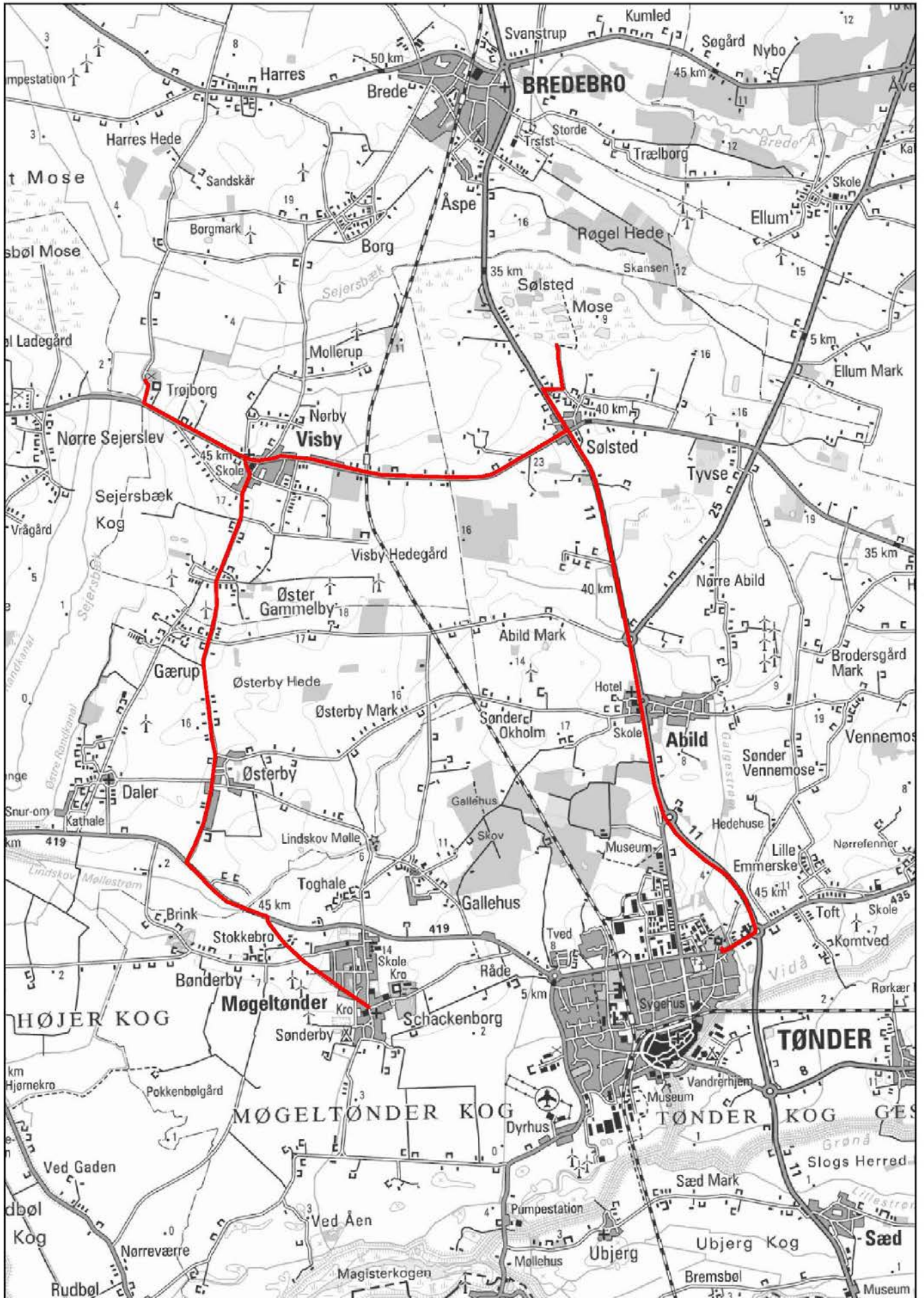

Tirsdag den 6. oktober 2015

- Kl. 09.05 Afgang fra Hotel Tønderhus.
- Kl. 09.30 Møde på Tønderkontoret med orientering om kontorets historie og opgaver.
- Kl. 11.45 Frokost på Tønderkontoret.
Vært: Enhedschef Lene Sørensen, NaturErhvervstyrelsen.
- Kl. 13.00 Afgang til Sølsted Mose.
- Kl. 13.15 Sølsted Mose. Genopretning af Højmose.
Guide: Ole Ottosen, Tønder Kommune.
- Kl. 14.45 Afgang mod Trøjborg Slotsruin.
- Kl. 15.00 Trøjborg Hovedgård fra slutningen af 1700-tallet. Her kan flot istandsatte avlsbygninger beses.
- Kl. 15.20 Trøjborg Slotsruin, der ligger 100 m fra Trøjborg.
Guide: Johanne Degn Clausen, ejer af Trøjborg Hovedgård.
- Kl. 16.00 Afgang mod Møgeltønder.
- Kl. 16.15 Ankomst Møgeltønder, hvor der er mulighed for at slentre gennem Slotsgade og se de charmerende gamle huse.
- Kl. 17.00 Besøg i Møgeltønder Kirke.
Guide: Jens Nissen, kirketjener ved Møgeltønder Slotskirke.
- Kl. 17.45 Afgang til Slotsfeltsladen.
- Kl. 18.00 Slotsfeltsladen. Film om fundet af guldhornene ved Gallehus.
Guide: Jens Nissen, kirketjener ved Møgeltønder Slotskirke.
- Kl. 19.00 Ankomst Hotel Tønderhus
- Kl. 19.30 Middag på Hotel Tønderhus.

Klub 60+

Klub 60+

Onsdag den 7. oktober 2015

- Kl. 09.00 Sightseeing i Tønder eller formiddagen på egen hånd
- Kl. 12.10 Check-out og afgang fra Hotel Tønderhus med bagage.

Kl. 13.00 Frokost i Hohenwarte. Tidligere forsøgsstation i Højer.
Gæster: Ole Ottosen, Tønder Kommune.

- Kl. 14.10 Afrejse mod København.
- Ca. kl. 18.00 Ankomst Friheden Station.

Sightseeing i Tønde

Vi går fra hotellet til *Jomfrustien 6*: Skortensfejerlaugets hus fra 1767. Kan kun ses udefra.

Derfra til *Skibbrogade 6*, hvor der i baggården findes Danmarks ældste tobaksreklame, en 130 cm høj morian, der har overlevet tobaksreklameforbudet. Kan kun ses udefra.

Videre til Den Angelske Gård (Handelsbankens Hus) i *Vestergade 14* med Louis XVI- portal og udskåret træ-dør. Kan kun ses udefra.

Vi fortsætter til *Vestergade 9* med borgmester og kniplingshandler Richtsens hus, en 2-etages barokbygning med store karnapper og sandstensportal. Byens flotteste hus. Kan kun ses udefra.

Vi går videre til *Storegade 14 Drøhses Hus*, et meget smukt og meget smukt udstyret patricierhus, der har været bolig for det absolut bedre borgerskab. I huset vises kniplingsudstillinger og udstillinger om gamle håndværk.

Næste stop er *Torvet 7, Kagmanden*, der stod på byens Kag til advarsel for lovovertredere. Der er tale om en kopi, da den eneste bevarede Kagmand i Danmark befinder sig i original på Tønder Museum.

På *Torvet 1* findes Det Gamle Rådhus fra 1643. Nu har bl.a. Turistbureauet til huse i bygningen. Kan kun ses udefra.

Ved *Kirkepladsen 2* findes en statue af salmedigteren Brorson, der en tid var præst i Tønder.

På *Kirkepladsen* findes også Tønder Kristkirke. Den nuværende kirke er opført 1591-92. Dog er tårnbygningen og vestgavlen fra den tidligere kirke bevaret. Kirken har hovedskib og to sideskibe, men under et tag. Kirkens spir er ejendommeligt derved, at en del af beklædningen af spiret mangler for at mindske vindtrykket i stormvejr. Indvendig er kirken interessant ved sit Sangerpulpitur, der på katolsk vis – selv om pulpituret er fra 1623 – skiller præsteskrabet fra menigheden. Kirken har en stor altertavle med et mylder af figurer. I kirkens vestende dominerer en vældig opbygning af orgel og pulpiturer, i det væsentlige fra 1630. I øvrigt epitafier og gravsten i fornem udførelse.

Fra Kirkepladsen vil vi gå ad *Søndergade* forbi Det Gamle Apothek v/ Østergade/Storegade. Apotheket har en meget imponerende dørportal med snoede søjler. Portalen vogtes af 2 løver.

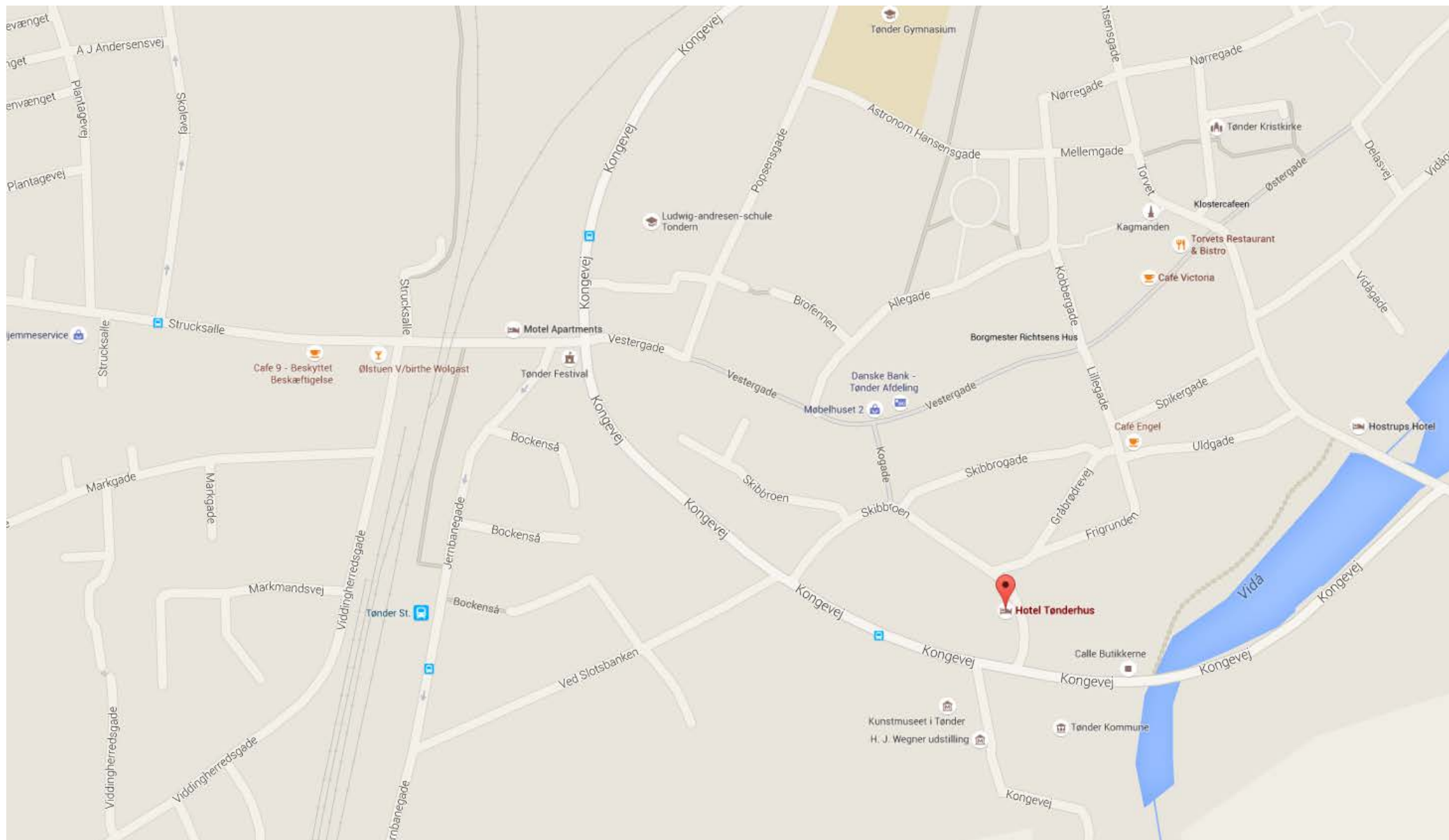
Lige før *Vidåen* nås, går en sti gennem en park (Amtmandens have?) langs åen til Skulpturhaven, Kongevejen u.nr., hvor bl.a. "Emma" kan ses.

Derefter følger på *Kongevejen 59* Bachmanns Vandmølle fra 1598. Møllen benyttes nu til forskellige musik-events, bl.a. indgår den i Tønder Festivalen. Kan kun ses udefra.

Og så slutter vi ved Hotel Tønderhus, Jomfrustien 1.

Klub 60+

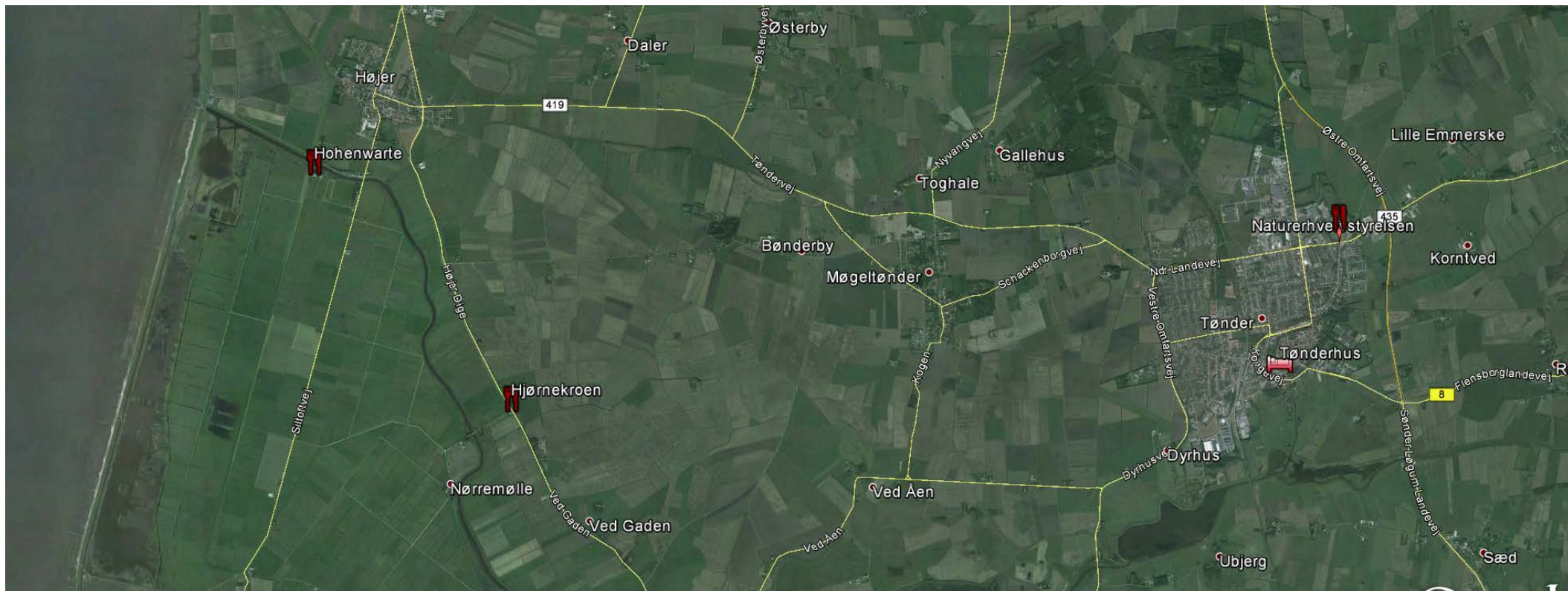

Klub 60+

Til egne notater:

Klub 60+

Hohenwarte

Hjørnekroen

Tønderhus

NaturErhvervstyrelsen